

Ert referensnummer: KN2026/00781

Remiss av EU-kommissionens förslag till Förordningen om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956))

Svemin är branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Svemin representerar cirka 70 företag med drygt 15 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik. Medlemsföretagen finns i hela landet. Metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen medan kalkstensfyndigheterna främst finns på Gotland.

Bakgrund

I mars 2026 presenterade EU-kommissionen förslag till en ny förordning kallad Industrial Accelerator Act (IAA). Förordningen syftar till att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft och motståndskraft samt innehåller ett nytt mål om att öka tillverkningsindustrins andel av EU:s BNP till minst 20 procent år 2035. Åtgärdsförslagen innefattar följande områden:

- Snabbare tillståndsprocesser för utpekade sektorer som energiintensiva sektorer, nettonoll-teknologier, fordonsindustrin m.fl.
- Införandet av s.k. lead markets där IAA introducerar krav på EU-ursprung och/eller koldioxidsnålt innehåll som ska gälla för bl.a. offentlig upphandling och statligt stöd för utpekade produkter.
- Restriktioner för utländska direktinvesteringar (FDI) där utländska investerare i strategiska sektorer måste uppfylla vissa villkor som exempelvis andel utländskt ägande, tekniköverföring, sysselsättning av EU-arbetskraft m.fl.
- Industriella accelerationsområden. Medlemsstaterna åläggs att peka ut områden där utpekade sektorerna ges snabbare tillståndsprocesser och förenklade krav.

Svemins huvudsakliga synpunkter

- Vi välkomnar IAA:s ambition om att stärka förutsättningarna för industriproduktion i EU med fokus på fungerande värdekedjor och nya ledande fossilfria marknader. Målsättningen om att EU ska öka tillverkningsindustrins andel av BNP till 20 procent till år 2035 är ett positivt politiskt signalvärde om att en stark industri är viktig för EU:s säkerhet, välstånd och klimatomställning.

- IAA bör utökas i sektorsomfattning som innefattar svensk gruvnäring samt integreras med redan beslutade målsättningar och lagstiftning i CRMA och RESourceEU.
- Krav på produkters EU-ursprung bör endast vidtas i undantagsfall om de kan vara motiverade för att motverka strategiska högriskberoenden. Svemin välkomnar distinktare krav på den offentliga sektorn om att starkt bidra till att efterfrågan på koldioxidsnåla produkter ökar.
- Vi är skeptiska till förslag som försvårar för utländska direktinvesteringar. EU bör inrikta sig på att vara en attraktiv marknad för investeringar där investeringsrestriktioner endast kan ske i strikt avgränsade situationer samt koordineras med befintliga regelverk.
- Vi är skeptiska till att tillstånd och finansiering för industriell utveckling ska villkoras via politiskt utpekade geografiska områden, förslaget bör vara frivilligt för medlemsstaterna.

Integrera IAA med befintlig lagstiftning i CRMA och RESourceEU

EU har idag flera strategiska högriskberoenden inom råmaterial och produkter som behövs för industrins konkurrenskraft, motståndskraft och omställning. Från svensk gruvnäringens perspektiv brister IAA i att se till de flaskhalsar som kan orsakas i europeiska försörjningskedjor gällande kritiska och strategiska råmaterial. Viktiga råvarubaser saknas delvis i förslaget. Ett förhållandevis enkelt sätt att åtgärda denna brist vore att integrera IAA:s ambition med målen inom befintlig EU-lagstiftning i den kritiska råmaterialakten (CRMA) och i RESourceEU. CRMA syftar till att stärka EU:s egen utvinning, förädling och finansiering av kritiska råmaterial genom bl.a. snabbare tillståndsprocesser för strategiska projekt. RESourceEU ska komplettera CRMA genom åtgärder för att öka efterfrågan på europeisk produktion och minska importberoendet. Svemins förslag är att inkludera NACE-koderna 07.10 och 07.29 och 08.99 i IAA:s scope, det vill säga bas/järnmetaller, ädel/icke-järn metaller samt övriga mineral under 08.99 inklusive grafit.

Snabbare tillståndsprocesser

Svemin välkomnar höjda ambitioner vad gäller snabbare tillståndsprocesser. Dock ser vi med oro på hur många EU-lagstiftningar med bäring på tillståndsprocesser inte får den verkan i Sverige som är avsedd. Detta beroende av svenska förvaltnings- och rättstraditioner inte förmår att hantera denna typ av EU-lagstiftning. I synnerhet gäller detta strategiska projekt och som av EU anses utgöra ett överskuggande allmänintresse. Vi vet samtidigt att nationella tillståndsprocesser ligger inom medlemsstaternas kompetens. EU-kommissionens roll bör därför främst vara att säkerställa att annan EU-lagstiftning inte utgör ett hinder för tydliga tillståndsprocesser. I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet ägnas åt en översyn av ramdirektivet för vatten, fågeldirektivet och habitatdirektivet.

”Made in Europe” preferens och/eller krav på låga koldioxidutsläpp

Svemin bedömer att förslaget om hårdare krav på EU-ursprung är fel väg att gå för att stärka EU:s konkurrenskraft. Risken är överhängande för högre insatskostnader, ineffektiv utformning av värdekedjor, mer begränsade möjligheter till diversifiering samt ökade administrativa bördor. Ca 90 procent av alla upphandlingar inom EU går redan i dag till företag med hemvist i EU varför behovet av preferensregler behöver tydliggöras och avgränsas strikt till identifierade kritiska och strategiska varor i för Europa viktiga värdekedjor.

Svemin välkomnar upphandlingskrav på låga koldioxidutsläpp om detta kan bidra till att skapa en betalningsvilja för sådana koldioxidsnåla produkter trots ett högre pris. Produkter med lågt koldioxidavtryck har till viss del börjat växa fram men marknaderna präglas fortsatt av låg betalningsvilja och efterfrågan. Det är helt enkelt billigare att köpa konventionella produkter med högre koldioxidavtryck vilket gör att omställningskostnaderna för produktion och teknikutveckling inte möts upp av efterfrågesidan. Teknikneutrala och offentliga åtgärder kan därför vara motiverade för att stimulera efterfrågan och bygga upp nya marknader för produkter med lågt klimatavtryck. Rätt utformade kan sådana krav främja investeringar och gynna företag som ligger i framkant i omställningen. Vi inser samtidigt utmaningen i att fastställa en lämplig ambitionsnivå för denna typ av krav, men det måste på ett eller annat sätt göras om de stora investeringarna och tekniksprången ska komma på plats i Europa.

Svemin ser risker med förslagen om att utpekade tredjelandsprodukter ska kunna likställas som "Made in Europe" baserat på om EU har handels- eller partnerskapsavtal med detta land. Vi förstår EU-kommissionens ambition med att ge likabehandling till partnerländer som erbjuder EU marknadstillträde och samtidigt kunna skapa "lead markets" utan att bryta mot handelsåtaganden. Riskerna med denna metodik är att det bryter mot logiken i annan lagstiftning som exempelvis CRMA som syftar till att stärka EU:s egen råvarubas och därmed stärka europeisk strategisk autonomi. Förslaget i IAA riskerar att urvattna begreppet "unionsursprung" om tredjelandsprodukter kan klassas som EU-ursprung och därmed försvaga drivkrafterna att lokalisera mer produktion i EU. När import kan räknas som unionsursprung försvagas incitamenten att faktiskt producera råvaror och insatsvaror i Europa vilket undergräver kärnan i CRMA:s inriktning om strategisk autonomi. Här finns inbyggda motstridigheter som behöver uppmärksammas och hanteras av EU-kommissionen och medlemsstaterna.

Utländska direktinvesteringar

Svemin ser generellt negativt på restriktioner som försvårar för utländska direktinvesteringar i Sverige och Europa. Huvudinriktningen bör vara att attrahera mer utländska investeringar som främjar europeisk tillväxt. Svemin anser därför att förslaget inte bör genomföras. Om fler restriktioner ändå införs är det viktigt att dessa förhåller sig till befintliga regelverk innan ytterligare krav införs.

Svemin välkomnar att länder med frihandels/partnerskapsavtal med EU undantas från de delar i IAA som ställer krav vid utländska direktinvesteringar. Sverige som medlemsstat behöver noga bevaka förslagets balans gällande vilka befogenheter som ges till EU-kommissionen för att säkerställa inflytande till medlemsstaterna gällande hur denna typ av restriktioner utformas framöver.

Industriella accelerationsområden

Utpekade industriella accelerationsområden vore ett nytt förförande i Sverige och med stor sannolikhet en ineffektiv form av styrning. Det kan säkerligen finnas vinster med att planera enskilda industrietableringar utifrån nödvändig energi- och infrastrukturkapacitet. Därtill råder det inget tvivel om att utdragna tillståndsprocesser utgör allvarliga hinder för industrins omställning. Problemet, som vi ser det, är att EU-kommissionens förslag går i en riktning där mer centralisering på EU-nivå blir det stora svaret på många utmaningar. Svemin ser snarare att mer av lokal och nationell planering minskar risken för felinvesteringar och bör leda till

snabbare tillståndsprocesser om den nationella viljan och förmågan att förändra finns där. EU-kommissionens fokus här och nu bör vara att sätta press på enskilda medlemsstater att följa befintlig EU-lagstiftning om kortare tillståndsprocesser och finansieringsmodeller som redan finns i exempelvis CRMA eller RESourceEU.

Sammanfattningsvis anser Svemin att förslaget om industriella accelerationsområden riskerar att skapa dels ytterligare administrativ komplexitet, dels styra investeringar på basis av politisk preferens snarare än på ekonomiska grunder, dels skapa förvirring i olika nationella kontexter. Att koppla IAA:s villkor till industriella accelerationszoner skulle med stor sannolikhet försvaga IAA:s syfte och mål. Det är därför viktigt att den typen av villkorskrav tas bort i IAA samt att industriella accelerationsområden blir frivilligt för medlemsstaterna att inrätta.

Stockholm, [datum som ovan]

Maria Sunér

Joakim Aspeheim

VD Svemin

Ansvarig Energi, Klimat och Transport, Svemin